

ДРУКОВАНІ І РУКОПИСНІ БІБЛІОГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ НТШ ЯК ДЖЕРЕЛО ДО БІБЛІОГРАФІЇ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОЇ КНИГИ 1914-1939 рр.

Любов Кужель

*науковий співробітник відділу наукової бібліографії
ЛННБУ ім. В. Стефаника*

Розглянуто окремі бібліографічні видання НТШ в серії “Матеріали до української бібліографії”, “Записках НТШ”, “Хроніці НТШ”, “Українській книзі”, в яких присутня бібліографія української книги зазначеного періоду.

Охарактеризовані друковані та рукописні праці членів Бібліографічної комісії НТШ І. Калиновича, В. Дорошенка, Є. Ю. Пеленського, П. Зленка, І. Шендрика, які включають видання української книги міжвоєнного періоду. Використані рукописні матеріали НТШ із відділу рукописів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника, Державного архіву Львівської області та Центрального державного історичного архіву України у Львові.

Ключові слова: *Наукове Товариство ім. Шевченка, Бібліографічна комісія, західноукраїнська книга, міжвоєнний період 1914–1939 рр., бібліографія української книги.*

Однією з провідних тем, над якою працює група укладачів відділу наукової бібліографії, є “Українська книга в Галичині, на Буковині, Закарпатті, Волині та в еміграції за 1914–1939 рр.”, яка в майбутньому стане частиною національної бібліографії. Основним джерелом для роботи були фонди Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника (далі — ЛННБУ), насамперед збірка колишньої бібліотеки Наукового товариства ім. Шевченка (далі — НТШ), яка нині зберігається у відділі україніки. Крім того, укладачі опрацювали фонд бібліотек: Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, Львівського національного університету ім. Івана Франка, Ужгородського національного університету, Центрального державного

історичного архіву України у Львові (далі — ЦДІА України у Львові) трьох бібліотек у Коломиї, бібліотеки відновленого НТШ у Львові. Вагому частку складають також матеріали, залучені внаслідок перегляду бібліографічних джерел і звірки їх з робочою картотекою.

Окремого видання вітчизняної бібліографії, в якому була би повністю відображена західноукраїнська книга міжвоєнного періоду, немає. Українські бібліографічні джерела її реєстрували лише частково. У нашому дослідженні буде висвітлена бібліографічна спадщина НТШ як джерело для національної бібліографії, оскільки підготовка ретроспективних українознавчих покажчиків була одним із основних напрямків видавничої діяльності Товариства. Найбільше цьому питанню була присвячена праця членів Бібліографічної комісії, тому зосередимо свою увагу саме на її друкованих виданнях та рукописних матеріалах.

Дослідженням видавничої діяльності НТШ займався В. Дорошенко, який у 1913–1939 рр. очолював Бібліографічну комісію. Заслуговує на увагу стаття, написана з нагоди 75-річчя заснування Товариства, у якій автор подав статистичні дані про видання НТШ за 1873–1939 рр. [8]. О. Соколишин у своїй оглядовій статті в “Українській книзі” подає коротку інформацію про бібліографічні видання НТШ від початків існування Бібліографічної комісії до 70-х років ХХ ст. [44]. Серед праць сучасних дослідників, присвячених вивченню видавничої діяльності НТШ у Львові в галузі бібліографії, у першу чергу треба згадати публікації Л. Ільницької, які базуються на архівних матеріалах і мають багато фактичної інформації з даного питання [14]. Крім того, дослідженням діяльності Бібліографічної комісії НТШ займається Н. Рибчинська, яка ґрунтовно вивчила архівні матеріали Товариства, написала декілька статей, у яких проаналізувала видавничу діяльність, зв’язки з іншими науковими інституціями, внесок окремих членів комісії у розвиток української бібліографії тощо [41]. Дуже важливими для дослідників є бібліографічні покажчики видань НТШ, які уклали Т. Кульчицька [39] та В. Майхер [1]. Цікавою є оглядова стаття О. Піха про організацію та діяльність Бібліографічної комісії [40]. Заслуговують на увагу праці М. Бутрина [3] та Н. Черниш [59], присвячені Бібліографічній комісії, в

яких побіжно висвітлено питання підготовки бібліографічних видань НТШ. Всі перелічені публікації дають можливість ознайомитися з різними аспектами роботи Бібліографічної комісії.

Предметом нашого дослідження були друковані видання НТШ (1914–1939) та рукописні бібліографічні матеріали членів даного Товариства, з яких можна почерпнути відомості для бібліографії західноукраїнської книги. Передовсім ми використали друковані бібліографічні матеріали, опубліковані протягом 1914–1939 рр., а саме — бібліографічні покажчики, надруковані у серії “Матеріали до української бібліографії”, в “Записках НТШ”, бібліографічні матеріали, опубліковані у “Хроніці Наукового товариства ім. Шевченка”, періодичних виданнях Товариства та окремі праці членів Бібліографічної комісії. Крім того, для виконання теми використано архівні джерела: документи з фонду НТШ в ЦДА України у Львові, матеріали з особистих фондів окремих членів Бібліографічної комісії у відділі рукописів ЛННБУ та матеріали архіву І. Калиновича у Державному архіві Львівської області (далі — ДАЛО).

Протягом 1914–1939 рр. у серії “Матеріали до української бібліографії” Бібліографічна комісія видала чотири бібліографічні покажчики, укладені відомими західноукраїнськими бібліографами, які мали значний досвід бібліографічної роботи. Це праці В. Дорошенка І. Калиновича та І. Шендрика.

Однією з найважливіших для нашої бібліографії є відома праця І. Калиновича, секретаря Бібліографічної комісії НТШ у 1922–1927 рр., “Українська історична бібліографія за 1914–1923 рр.”, надрукована в “Записках НТШ” за 1924 р. [9] і в цьому ж році, згідно з рішенням Бібліографічної комісії, вийшла окремим виданням під назвою “Бібліографія українознавства за 1914–1923 рр. Вип. 1. Історія України” як п’ятий том у серії “Матеріали до української бібліографії” [2]. Це був відбиток із “Записок НТШ” з власною обкладинкою і титульним аркушем. До першого випуску покажчика, присвяченого історії України, увійшли окремі видання та публікації українською мовою. Увесь бібліографічний масив налічував 785 записів. Згідно з попередніми планами І. Калиновича, даний покажчик мав виходити окремими випусками, які б охопили різні галузі українознавства, і перший з них

присвячувався історії України. До видання він планував подати допоміжні покажчики, про що є інформація у його архіві [26].

Ще одним бібліографічним джерелом до нашої теми є матеріали, присвячені визвольним змаганням, які упорядковував Іван Шендрик, член Бібліографічної комісії НТШ з 1923 р. [61]. Свою бібліографічну практику він почав у 30-х років, зокрема, у “Літописі “Червоної Калини” І. Шендрик у рубриці “Бібліографія” друкував “Список жерел до історії визвольної боротьби 1914–1921 рр.” В альманасі “Золоті Ворота” у 1937 р., присвяченому Січовим стрільцям [60], І. Шендрик опублікував бібліографію, що стосувалася питання визвольних змагань стрілецького руху, яка у тому ж році вийшла окремим виданням у серії “Матеріали до української бібліографії” [61]. Цікава вона тим, що І. Шендрик опрацював бібліографію Січових стрільців київської формації. Увесь бібліографічний масив складає 280 записів. У ньому зареєстровано книги і статті з часописів, збірників, календарів, переважно матеріали мемуарного характеру. Бібліографічний опис літератури І. Шендрик здійснював на основі автопсії, додаючи до кожної позиції анотації. Псевдоніми і криптоніми він не розкривав, оскільки вважав це некоректним. Бібліографічний покажчик І. Шендрика має повноцінний довідковий апарат, який включає чотири допоміжні покажчики: частин Січових стрільців, осіб січовиків, місцевостей, авторів, що значно спрощує пошук необхідного матеріалу.

Ми також звірили з комп’ютерною версткою нашого покажчика список літератури В. Дорошенка, присвяченої П. Кулішу у бібліографічному огляді, опублікованому в т. 148 “Записок НТШ” [7]. Крім того, до уваги брався бібліографічний матеріал, вміщений у розділі “Бібліографія”, зокрема, рецензії на окремі видання. Авторами цих рецензій часто були члени бібліографічної комісії НТШ: М. Возняк, В. Дорошенко, Є. Ю. Пеленський, Я. Гординський, Б. Романенчук та ін.

Всі наукові видання НТШ і його книгарні фіксувалися у “Хроніці Наукового товариства імені Шевченка” у відповідних розділах. Опис видань подавався чітко з врахуванням усіх елементів бібліографічного запису. Варто зазначити, що в “Хроніці” час від часу друкувалися біографічні довідки в розділах “Біографії

нових дійсних членів” та “Некрологи”, у яких, крім біографічних даних, подавалися бібліографічні списки праць ученого. Втім зауважимо, що бібліографічний матеріал у такому вигляді подавався у “Хроніці” лише до 1926 р.

У досліджуваній нами період найкращий облік поточної української друкованої продукції Бібліологічна комісія НТШ (змінена назва Бібліографічної комісії) здійснила у 1937 р., коли почала видавати книгознавчий журнал “Українська книга” (місячник, присвячений бібліології та бібліофільству під редакцією Є. Ю. Пеленського) спільно з Українським товариством бібліофілів у Львові. Архівні матеріали стосовно цього видання зберігаються в ЦДІА України у Львові [49]. У цьому виданні за 1937–1939 рр. у розділі “Бібліографія” публікувалась бібліографія української книги в Галичині, на Волині, Буковині, Закарпатті та еміграції, яку уклав Б. Романенчук [43]. Матеріал систематизувався за десятиковою класифікацією. У бібліографічному записі Б. Романенчук зазначав всі основні елементи опису: автора, назву видання, відомості, що належать до назви, перекладача, відомості про перевидання, місце і рік видання, формат, кількість сторінок, ілюстративний матеріал, серію, видавця, друкарню, ціну, вагу, розписував зміст збірників, розшифровував ініціали авторів. Загалом було описано понад 1200 видань за 1937–1939 рр. Укладач реєстрував книги українською, польською, німецькою, російською та латинською мовами надруковані у Галичині, на Волині, Буковині, Закарпатті та в еміграції. На жаль, ця бібліографія не була повною, оскільки вона готувалася на базі бібліотеки НТШ, а не всі видання потрапляли сюди. Для виконання цього завдання комісія проводила реєстрацію усіх видань українською мовою, незалежно від місця їх виходу, політичних переконань авторів чи редакторів, а також правопису і друку. Бібліографічна комісія неодноразово зверталася у “Хроніці НТШ” та у часописі “Українська книга” до українських видавців з різних країн, працівників друкарень із закликом для загального добра надсилати по одному примірнику кожного, навіть найменшого видання (не минаючи жодної книжки, брошури, газети, аркушівки) до бібліотеки НТШ. У “Хроніці НТШ” в розділі “Дари для бібліотеки Наукового товариства ім. Шевченка” [45] і в архівних матеріалах НТШ, що зберігаються в ЦДІА України

у Львові [50] є інформація про отримання літератури від видавництв, організацій, товариств і приватних осіб. Доповнювали бібліографію, яку уклав Б. Романенчук книги, що реєструвалися у рубриках “Рецензії”, “Огляди” та “Нові видання” у часописі “Українська книга”. Крім того, авторами книгознавчих статей були відомі бібліографи, члени Бібліологічної комісії НТШ, котрі подавали свої ґрунтовні праці з пристатейною бібліографією, якою ми теж скористалися.

В “Українській книзі” вміщували і персональні покажчики, матеріали яких зв’язалися з робочою картотекою нашого покажчика, зокрема персоналія В. Стефаніка, яку опрацював Б. Романенчук [42].

Як допоміжне бібліографічне джерело можна розглядати видавничо-книготорговельні каталоги книгарні НТШ, що видавалися на високому професійному рівні й інколи доповнювали поточну бібліографію у часописі “Українська книга” [21]. Рукописи деяких каталогів книгарні НТШ у Львові та її філій у Ковелі [48] і Крем’янці [47] зберігаються в ЦДІА України у Львові.

Важливим джерелом для теми, яку ми досліджуємо були окремі праці членів Бібліографічної комісії НТШ В. Дорошенка, І. Калиновича, І. Шендрика, П. Зленка, Є. Ю. Пеленського та ін., що друкувалися не у виданнях НТШ. Зокрема, праці І. Калиновича “Спис видань товариства Просвіта у Львові 1868–1923 рр.” [19], “Показчик до української соціалістичної і комуністичної літератури” [18], “Українська мемуаристика” [20], “Український літературний рух в 1916 р.” [62] (рукопис статті зберігається у ЦДІА України у Львові [53]), “Важніші жерела до історії Українських Січових Стрільців” [15] та ін. [16; 17]. Практично увесь матеріал у покажчиках І. Калиновича описано *de visu*, бібліографічний опис включає всі елементи, подається зміст збірників, деякі праці анотовані, частково розкриті псевдоніми, криптоніми, інколи вказані елементи опису, відсутні у книзі.

Як бібліографічне джерело ми використали працю В. Дорошенка, присвячену Т. Шевченку, що вийшла у Львові [6]. Даний покажчик — це відбитка з 16-го тому повного видання творів Т. Шевченка, надрукованого у Варшаві в Українському Науковому Інституті. Покажчик укладений в хронологічному порядку,

бібліографічний опис повний, зміст збірників розписаний і анотований, має ґрунтовний допоміжний апарат. При звірці з базою даних нашого покажчика ми доповнили її новими записами, головним чином еміграційними виданнями і відбитками зі збірників, деякі з яких ми зареєстрували з інших бібліографічних видань.

Цінним бібліографічним джерелом були праці Є. Ю. Пеленського, зокрема “Бібліографія української бібліографії”, що в 1932–1933 рр. публікувалася у “Дзвонах”, а в 1934 р. вийшла як окреме видання [36], а також “Матеріали до краєзнавчої бібліографії Галичини, Волині та Закарпаття” (1900–1935), опубліковані у Львові [38]. Ця праця важлива для нас тим, що Є. Пеленський включив до свого покажчика відбитки зі збірників, які вийшли невеликими накладками і здебільшого не збереглись до наших днів, і зараз їх можна виявити тільки за бібліографічним джерелом. Використано і персональні бібліографічні покажчики, які уклав Є. Ю. Пеленський: Богдана Лепкого, Марка Черемшини, Євгена Маланюка. При укладанні персоналії Б. Лепкого [37] Є. Ю. Пеленський узяв за основу список окремих видань з раніше укладеного З. Кузелею покажчика Б. Лепкого [22], уточнив його та доповнив (рукопис покажчика З. Кузеля зберігається у ЦДІА України у Львові) [55]. Бібліографія Є. Пеленського і З. Кузелі цінна тим, що укладена з участю Б. Лепкого, відповідно дає змогу розкрити його псевдоніми і криптоніми. Тут зареєстровано чимало дитячої літератури, зокрема казок в опрацюванні Б. Лепкого. Ці видання у нашій бібліографії були відсутні, їх можна зафіксувати тільки за джерелом, оскільки вони виходили невеликим накладом і зараз належать до раритетів.

П. Зленко, член Бібліографічної комісії НТШ з 1934 р., будучи в еміграції у Празі, багато доклав зусиль для створення бібліографії української книги. По-перше, дуже цінною є його праця, присвячена виданням української еміграції у Чехо-Словаччині [10]. Матеріал у покажчику укладений за системою УДК, звірений *de visu*, бібліографічний опис відзначається точністю й повнотою. Включено рідкісні літографічні видання. П. Зленко уклав низку бібліографічних покажчиків, присвячених визвольним змаганням [11], серед них — покажчик С. Петлюри [12], до якого включені

українські еміграційні видання українською, польською, чеською, французькою мовами. Більшість з них нам не вдалося описати наочно, а тільки за джерелом (наприклад, праці В. Короліва). У збірнику “За державність” (1935, № 5; 1936, № 6) П. Зленко опублікував два випуски матеріалів до бібліографічного покажчика “Українські Січові Стрільці”. Ця праця існує окремо, як відбиток із цього збірника [13]. Поточну бібліографію української книги П. Зленко публікував на сторінках редагованого ним часопису “Український тиждень”(Прага) у розділі “Бібліографія”, а з 1934 р. — у рубриці “Видання, надіслані до редакції”. Значну допомогу у зборі матеріалу для цієї рубрики він отримував від Є. Ю. Пеленського, що впливає з їх листування, яке зберігається у відділі рукописів ЛННБУ [33].

Частково еміграційні українські видання у Відні ми звірили з виданням “Українська літературна продукція на еміграції у Відні”, укладеним І. Чепігою, членом Бібліографічної комісії. У покажчику в алфавітному порядку включено літературу українською та іноземними мовами від серпня 1914 до травня 1916 р. (171 назва) [58]. Ця бібліографія, як і роботи попередніх бібліографів, відзначається точністю опису.

До певної міри джерелом інформації для нас були бібліографічні розділи чи рубрики в українських періодичних виданнях, за підготовку яких відповідали переважно члени Бібліографічної комісії НТШ, зокрема, В. Дорошенко, І. Калинович, І. Чепіга, П. Зленко, С. Сірополко, І. Огієнко, В. Січинський та ін. Мова йде про такі часописи: “Літературно-науковий вістник”, “Стара Україна”, “Сьогочасне та минуле”, “Книжка”, “Книголюб”, “Дзвони”, “Дажбог”, “Наша культура”, “Рідна мова”, “Український тиждень”. Поточна бібліографія зосереджувалась у рубриках під назвою “Нові видання”, “Бібліографія”, “Біжуча бібліографія”, “Нові книги, які надіслали до редакції” тощо. Крім того, у цих часописах часто друкувалися тематичні списки літератури, книготорговельні реклами, рецензії на нові видання (авторами цих рецензій, як ми зазначали, переважно були члени Бібліографічної комісії) [35]. Описи книг в цих рубриках часто були неповними і неточними, але як додаткове інформаційне джерело заслуговують на увагу.

Багато зібраних, але не виданих українознавчих бібліографічних рукописних матеріалів членів Бібліографічної комісії НТШ осіло у вигляді картотек в архівах Львова: у відділі рукописів ЛННБУ, у ЦДІА України у Львові і в ДАЛО. Найбільш вагомим інформаційним джерелом з рукописних матеріалів для виконання нашої теми стала передовсім картотека українознавчих матеріалів І. Калиновича. З особистого архіву І. Калиновича (Ф. 57) у відділі рукописів ЛННБУ ми опрацювали картотеки, зібрані під назвами “Предметно-тематична бібліографія” [27], “Матеріали до всеукраїнської бібліографії” [28], “Біобібліографічні матеріали” [29], “Видання “Всесвітньої бібліотеки” [25], “Календарі стінні, господарські, календарі типу збірок” [30], каталог його бібліотеки [24] тощо. У ДАЛО картотека українознавчих матеріалів І. Калиновича (Ф. 306), якою ми скористалися, виділена як “Тематичні групи карток” [4] та доповнення картотеки “Календарі стінні, господарські, календарі типу збірок” [5], а у ЦДІА України у Львові у фонді НТШ під назвою “Українська бібліографія І. Калиновича” (309) [58]. Загалом ці картотеки нараховують близько півмільйона назв і є своєрідною базою даних для українознавчих досліджень. Для її створення бібліограф опрацював українські і зарубіжні книги, часописи, бібліографічні посібники та інші видання. Бібліографічний опис літератури І. Калинович здійснивав переважно за принципом автопсії. В описі він розкривав зміст збірників, при потребі додавав короткі анотації, намагався розв’язувати псевдоніми та криптоніми. Відомості про книгу, взяті з джерела, мали відповідні відсилки, власні зауваження й доповнення укладач подавав у квадратних дужках. Значна частина картотек українознавчих матеріалів І. Калиновича упорядкована в алфавітній послідовності прізвищ авторів або назв творів, за галузевою ознакою чи у хронологічній послідовності. Крім видань українською мовою, він зібрав українознавчі матеріали іноземними мовами. Звірка картотеки І. Калиновича дала змогу укладачам бібліографії “Українська книга в Галичині, на Буковині, Закарпатті, Волині та еміграції за 1914–1939 рр.” не тільки доповнити робочу картотеку новими записами, але додати до бібліографічного опису окремих видань відомості, які були відсутні навіть у самій книзі.

Архівні матеріали до “Словника сучасних західно-українських письменників”, який планував видати Є. Ю. Пеленський у 30-х роках ХХ ст., містять інформацію про відомих і маловідомих діячів культури Західної України. Матеріал неоднорідний, але інформативний. Тут подані біографічні довідки, списки друкованих праць, перелік криптонімів і псевдонімів. Цінним є те, що знайти відомості про існування деяких видань чи розв’язати псевдоніми, криптоніми можна тільки за цим джерелом. Архів “Словника...” зберігається у відділі рукописів нашої бібліотеки [32; 33] та у фонді НТШ у ЦДІА України у Львові [56] і представлений листами й анкетами з біобібліографічними відомостями про потенційних персоналій.

В особистому архіві М. Возняка, крім бібліографії його праць [23], для нашої теми цінною є “Картотека біобібліографічних матеріалів, що стосуються українських письменників, композиторів, громадських діячів”. При звірці бібліографії вченого з робочою картотекою виявили відсутність деяких відбитків його праць із збірників та однієї праці, виданої в Ужгороді. Попри те, що бібліографічний опис праць у рукописних матеріалах М. Возняка неповний, їх інформативна вартість не викликає сумніву.

Серед архівних матеріалів І. Шендрика нашу увагу привернули “Бібліографічні матеріали з питань етнографії, історії, класичної літератури, медицини” за 1832–1931 рр. [31]. Опис літератури повний, подано деякі елементи, які відсутні у книзі (упорядник, місце видання, друкарня).

З рукописних матеріалів В. Дорошенка ми використали для звірки з базою даних нашої роботи картотеки тематичних підбірок “Перед війною”, “ЗУНР”, “Галичина”, “Спомини” тощо [34], що зберігаються в особистому архіві бібліографа у відділі рукописів ЛННБУ. Опис видань повний.

Інформаційним джерелом для бібліографії західноукраїнської книги, попри неповний опис, слугує також каталог приватної книгозбірні заступника голови Бібліографічної комісії НТШ І. Кревецького, укладений ним самим [54]. Аналогічним рукописним джерелом є каталог бібліотеки Історико-філологічної секції НТШ [51]. Каталоги зберігаються у фонді НТШ у ЦДІА України у Львові. Для розкриття псевдонімів і криптонімів дуже корисною

виявилась рукописна картотека І. Кривецького, присвячена історії України [52].

Для дослідження західноукраїнських книг міжвоєнного періоду, які сьогодні є раритетами, велике значення має кожний елемент опису, який не завжди присутній у книзі, в такому випадку дуже допомагають бібліографічні джерела. Для прикладу, рік видання і наклад книг, опублікованих у друкарні НТШ, можна встановити з книги обліку замовлень у друкарні, що зберігається у ЦДІА України у Львові [46]. Цікавим фактом, вартим дослідження, інколи виступають записи про замовлення на друк в книзі обліку, які не відповідають вказаній назві друкарні на самій книжці.

Серед рукописних бібліографічних матеріалів НТШ велику цінність становить картотека з історії України Мирона Кордуби, яка налічує понад 50 тис. карток і зберігається в Інституті українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Дана картотека є мало дослідженою і лише зараз робляться спроби її всебічного вивчення та видання. На жаль, нам не вдалося скористатися нею.

Отже, для укладачів репертуару західноукраїнської та української еміграційної книги міжвоєнного періоду неоціненним джерелом є друковані та рукописні бібліографічні матеріали членів Бібліографічної комісії НТШ, зокрема, І. Калиновича, В. Дорошенка, П. Зленка, І. Шендрика та ін. Крім того, бібліографічна спадщина НТШ може бути джерельною базою для вивчення українознавчих студій різної тематики.

1. Бібліографія Записок Наукового товариства імені Шевченка. Т. I-CCXL, 1892–2000 / укладач *Василь Майхер*; ред. *Олег Купчинський*; НТШ, Комісія бібліографії і книгознавства. — Львів, 2003. — 741 с. — (Науково-довідкові видання; серія I. Бібліографія; т. 13).
2. Бібліографія українознавства за 1914–1923 рр. / зібрав *І. Калинович*. — Львів, 1924. — Вип. 1: Історія України. Публікації в українській мові. — 59 с. — (Матеріали до української бібліографії; т. 5).
3. *Бутрин М.* Роль НТШ у розвитку української бібліографії / *М. Бутрин* // Т. Шевченко і українська національна культура: матеріали наукового симпозіуму. — Львів, 1990. — С. 140-141; *Бутрин М. Л.* Книготоргівельна бібліографічна інформація у Науковому товаристві ім. Шевченка у Львові / *Бутрин М. Л.* // Бібліотека Наукового товариства ім. Шевченка: книги і люди: матеріали круглого столу. — Львів, 1996. — С. 124-129.

4. ДАЛО. — Ф. 306, спр. 177-193, 195-199.
5. ДАЛО. — Ф. 306, спр. 194.
6. *Дорошенко В.* Бібліографічний покажчик творів Т. Шевченка / склав *Дорошенко Володимир* директор б-ки НТШ у Львові. — Львів : Накл. автора, 1938. — 346 с.
7. *Дорошенко В.* Найновіша література про П. Куліша (інформативний огляд видань і розвідок за останні п'ятнадцять літ, 1914–1928) / *Дорошенко Володимир* // Записки НТШ. — Львів, 1928. — Т. 148. — С. 307-339.
8. *Дорошенко В.* Огнище української науки Наукове товариство ім. Шевченка : з нагоди 75-річчя його заснування / *Дорошенко Володимир*. — Нью-Йорк ; Філядельфія, 1951. — С. 93-94, 103-105.
9. Записки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. — 1924. — Т. 134/135. — С. 185-239
10. *Зленко П.* Бібліографічний покажчик наукових праць української еміграції, 1920–1931 / *Зленко Петро*. — Прага, 1932. — 154 с.
11. *Зленко П.* Зимовий похід : матеріали для бібліографічного покажчика / *Зленко Петро*. — Прага, 1935. — Вип. 1. — 14 с.
12. *Зленко П.* Симон Петлюра : матеріали до бібліографічного покажчика / *Зленко Петро*. — Париж : Видання Української бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі, 1939. — 72 с.
13. *Зленко П.* Українські Січові Стрільці (матеріали для бібліографічного покажчика) / *Зленко Петро*. — Варшава : Накл. Українського воєнно-історичного товариства. Друк. “Графія” у Львові, 1935. — 33 с. — (Матеріали для бібліографії визвольної боротьби України; Вип. 2, ч. 1) ; *Зленко П.* Січові Стрільці : (Матеріали для бібліографічного покажчика) / *Зленко Петро*. — Варшава : Накл. Українського воєнно-історичного товариства. Друк. “Графія” у Львові, 1936. — 35 с. — (Матеріали для бібліографії визвольної боротьби України; вип. 2, ч. 2).
14. *Ільницька Л.* Українознавча бібліографія в Науковому Товаристві ім. Шевченка у Львові (1885–1939) : друквані і архівні матеріали / *Ільницька Луїза* // Библиотека-информация-наука : тез. докл. и сообщ. респ. науч. конф., 8-10 окт. 1991 г. — Киев, 1991. — С. 39-41. — Укр. мовою. ; *Ільницька Л.* Українознавча бібліографія в Науковому товаристві ім. Шевченка у Львові (1885–1939) : друквані й архівні матеріали / *Ільницька Л. І.* // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : [зб. наук. пр.]. — Львів, 1994. — Вип. 4. — С. 165-183 ; *Ільницька Л.* Національна бібліографія в Україні : теоретичні і практичні аспекти / *Ільницька Л. І.* // Історія : матеріали III Міжнар. конгресу українців, Харків, 26-29 серп. 1996 р. — Харків, 1996. — Ч. 1. — С. 239-244 ; *Ільницька Л.* Україніка НТШ як джерело національної

- бібліографії / *Льницька Л. І.* // Бібліотека Наукового товариства ім. Шевченка : книги і люди : матеріали круглого столу. — Львів, 1996. — С. 67-77; *Льницька Л.* Бібліографія західноукраїнської та української еміграційної книги міжвоєнного періоду, 1914–1939 : засади створення / *Луїза Льницька* // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : [зб. наук. пр.]. — Львів, 2005. — Вип. 13. — С. 39-51.
15. *Калинович І.* Важніші жерела до історії Українських Січових Стрільців : бібліографічний покажчик / *Калинович Іван* // Стрілецький календар-альманах на рік 1917. — Львів, 1917. — С. 152-157.
 16. *Калинович І.* Всеукраїнська бібліографія за 1923 р. (Спроба систематичної реєстрації) / *Калинович Іван* // Книжка. — 1923. — Ч. 1/5. — С. 58-63 ; Ч. 6/10. — С. 162-188.
 17. *Калинович І.* Літопис української публікації за 1918 рік / *Калинович Іван* // Книга. — Відень ; Київ, 1921. — Ч. 1. — С. 47-69.
 18. *Калинович І.* Покажчик до української соціалістичної і комуністичної літератури / *Калинович Іван*. — Відень, 1921. — 112 с.
 19. *Калинович І.* Спис видань Товариства “Просвіта” у Львові, 1868–1924 / *Калинович Іван*. — Львів : Накл. Т-ва “Просвіта”, 1926. — 48 с.
 20. *Калинович І.* Українська мемуаристика, 1914–1924 (бібліографічний реєстр) / *Калинович Іван*. — Львів : Накл. автора, 1925. — 32 с. ; Українська мемуаристика 1914–1924 р. (бібліографічний реєстр) / зібрав *Калинович Іван* // Стара Україна. — 1924. — № 9/10. — С. 145-150.
 21. Каталог. — Львів : Накл. Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка. Друк. НТШ, 1920. — 38 с. ; Каталог. — Львів, 1922. — 57 с. ; Каталог. Ч. 1. Повісти, оповідання, нариси, новелі. — Львів, 1924. — 41 с. ; Каталог. Ч. 4. Поезія. — Львів, 1925. — 8 с. ; Каталог. Ч. 5. 1. Історія, історія літератури, етнографія ; 2. Мова ; 3. Словники. — Львів, 1925. — 38 с. ; Каталог. Богословіє. 1. Св. Письмо. Біблія. Катехізм. Життя святих ; 2. Релігійно-церковні книжки ; 3. Проповіди ; 4. Молитвенники ; 5. Богослужбні книжки. — Львів, 1927. — 11 с. ; Каталог. — Львів, 1928. — 50 с. ; Каталог. Ч. ба. 1. Право й суспільні науки. 2. Політика й публіцистика. — Львів, 1928. — 24 с. ; Каталог повістей і оповідань. — Львів, 1930. — 91 с. ; Каталог. Історія. 5. Історія визвольних змагань. Спогади, листування. — Львів, 1935. — 8 с. ; Каталог. Мовознавство. Словники. — Львів, 1936. — 19 с. ; Каталог. Історія. — Львів, 1936. — 80 с. ; Каталог. Драматичні твори. — Львів, 1936. — 30 с. ; Каталог. Бібліографія. Книгознавство. Музейництво. Мистецтво. — Львів, 1936. — 16 с. ; Каталог. Етнографія, етнологія, антропологія. — Львів, 1937. — 15 с. ; Каталог новостей [Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка] обіймає

- видання за роки 1933, 1934, 1935, 1936 до 10.11.1937 р.— Львів, 1936. — 36 с. ; Каталог новостей [Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка] обіймає видання за роки 1933, 1934, 1935, 1936, 1937 до 5.04.1938 р.— Львів, 1938. — 48 с.
22. *Кузеля З.* Бібліографія писань Богдана Лепкого / зложив *Зенон Кузеля* // Золота Липа : ювілейна збірка творів Богдана Лепкого з його життєписом, бібліографією творів і присвятами. — Берлін : Накл. вид-ва “Українське Слово”, 1924. — С. 230-253.
 23. ЛННБУ ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. — Ф. 29, Воз. 3. — Арк. 16, 17, 22, 56-65.
 24. ЛННБУ ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. — Ф. 57, спр. 17. — 75 арк.
 25. ЛННБУ ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. — Ф. 57, спр. 28. — 65 арк.
 26. ЛННБУ ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. — Ф. 57, спр. 52.— 6 арк.
 27. ЛННБУ ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. — Ф. 57, спр. 630-706.
 28. ЛННБУ ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. — Ф. 57, спр. 611-629.
 29. ЛННБУ ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. — Ф. 57, спр. 309-448.
 30. ЛННБУ України ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. — Ф. 57, спр. 768.
 31. ЛННБУ ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. — Ф. 202, Шендрик 22, п. 4. — Арк. 1, 26, 29, 30, 31, 39, 44, 45, 47, 54, 62.
 32. ЛННБУ ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. — Ф. 232, Пел. 22, 35, 37, 41, 42, 48-50, 63, 64, 67, 68, 72, 75, 78, 81, 83, 93, 104, 108, 114, 115.
 33. ЛННБУ ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. — Ф. 232, Пел. 41, п. 1. — 9 л.
 34. ЛННБУ ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. — Ф. 238, Дор. 125, п. 4, 1914–1925. Українська мова. Загальні питання. Розвідки про мову. Історія вивчення. Діалектологія. — 12 арк. ; Дор. 126, п. 4, 1920–1925 : Уваги про сучасну літературну мову. — 9 арк. ; Дор. 130, п. 4, 1922–1925 : Еміграція. — 7 арк. ; Дор. 132, п. 4, 1919, 1925 : Діячі (політичні). — 6 арк. ; Дор. 133, п. 4, 1914, 1921–1925 : Перед війною. — 6 арк. ; Дор. 134, п. 4, 1919–1925 : Галичина (Економіка). — 8 арк. ; Дор. 135, п. 4, 1919–1925 : ЗУНР. — 11 арк. ; Дор. 136, п. 4, 1914, 1920–1926: Спомини. — 19 арк. ; Дор. 139, п. 4, 1921–1925 : Під Польщею. — 20 арк.
 35. Нові видання по українському мистецтву (1920–1925) / подав *В. Січинський* // Стара Україна. — 1925. — № 7/10. — С. 178-181.
 36. *Пеленський Є. Ю.* Бібліографія української бібліографії / *Пеленський Євген Юлій*. — Львів : 3 друк. “Бібльос”, 1934. — 198 стовп. — (Бібліотека “Дзвонів” ; чис. 4).
 37. *Пеленський Є. Ю.* Матеріяли до бібліографії Б. Лепкого: Спис писань Б. Лепкого, що вийшли особними книжками / *Пеленський Євген Юлій* // Дзвони. — 1933. — Чис. 2. — С. 90-95.

38. *Пеленський С. Ю.* Матеріяли до краснзнавчої бібліографії Галичини, Волині та Закарпаття : (Українські книги за 1900–1935 рр.) / *Пеленський С. Ю.* — Львів, 1936. — 17 с. — (Книгознавчі записки).
39. Періодичні та серійні видання Наукового товариства ім. Шевченка у Львові (1885–1939) : анований покажчик / уклад. і авт. передм. *Т. Кульчицька* ; АН УРСР ЛНБ ім. В. Стефаника. — Львів, 1990. — 103 с.
40. *Піх О.* Бібліографічна комісія Наукового товариства імені Шевченка у Львові: генеза, діяльність, публікації / *Піх О.* // Історичні та культурологічні студії : [зб. ст.] / НАН України. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича. — Львів, 2004. — Вип. 4. — С. 105-122.
41. *Рибчинська Н.* Видавнича діяльність Бібліографічної комісії НТШ у галузі ретроспективної українознавчої бібліографії (1909–1939) / *Наталія Рибчинська* // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : [зб. наук. пр.]. — Львів, 2004. — Вип. 12. — С. 141-164 ; *Рибчинська Н.* “Бібліологічні вісті” (1923–1930) в контексті української книгознавчої періодики / *Рибчинська Наталія* // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : [зб. наук. пр.]. — Львів, 2003. — Вип. 11. — С. 145-155 ; *Рибчинська Н.* Загальноукраїнський характер метабібліографії західноукраїнських бібліографів першої половини ХХ ст. / *Наталія Рибчинська* // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника : [зб. наук. пр.]. — Львів, 2008. — Вип. 1(16). — С. 317-330 ; *Рибчинська Н.* Видавничо-книготорговельні каталоги 20–30-х рр. у Західній Україні як бібліографічне джерело / *Рибчинська Н. А.* // Теоретичні та організаційні проблеми формування репертуару української книги та періодики : доп. та повідомл. міжнар. наук. конф. 25-26 серп. 1995 р. — Львів, 1996. — С. 154-159.
42. *Романенчук Б.* Бібліографія В. Стефаника / *Романенчук Б.* // Українська книга. — 1937. — Чис. 3. — С. 90-94 ; Чис. 4/5. — С. 128-129 ; Чис. 6. — С. 151-153.
43. *Романенчук Б.* Книжкова продукція в Галичині за 1937 р. / *Романенчук Б.* // Українська книга. — 1938. — Чис. 5. — С. 81-82 ; Книжкова продукція в Галичині за 1938 р. // Там само. — 1939. — Чис. 1. — С. 15.
44. *Соколишин О.* Бібліографічні праці Наукового Товариства ім. Шевченка / *Соколишин О.* // Українська книга. — 1979. — № 2. — С. 41-45 ; № 3. — С. 78-81.
45. Хроніка НТШ. — 1939. — Чис. 74. — С. 63-93.
46. ЦДА України у Львові. — Ф. 309, оп. 1, спр. 610: Книга обліку замовлень друкарні НТШ.
47. ЦДА України у Львові. — Ф. 309, оп. 1, спр. 634: Книгарня НТШ: каталог; Книгарня НТШ. Філія книгарні “Просвіти” в Крем'янці на Волині. — Арк. 11, 12, 14.

48. ЦДІА України у Львові. — Ф. 309, оп. 1, спр. 646 : Списки книг книжкового магазину (НТШ) в Ковелі. — Арк. 2, 13, 28.
49. ЦДІА України у Львові. — Ф. 309, оп. 1, спр. 658. — Арк. 13-13 зв.
50. ЦДІА України у Львові. — Ф. 309, оп. 1, спр. 739, 558 назв ; спр. 740, 653 назви ; спр. 741, 744 назви ; спр. 742, 574 назви ; спр. 743, 571 назва ; спр. 744, 569 назв, спр. 745, 592 назви.
51. ЦДІА України у Львові. — Ф. 309, оп. 1, спр. 830. — Арк. 5.
52. ЦДІА України у Львові. — Ф. 309, оп. 1, спр. 1495. — 87 арк.
53. ЦДІА України у Львові. — Ф. 309, оп. 1, спр. 1395. — Арк. 20-56.
54. ЦДІА України у Львові. — Ф. 309, оп. 1, спр. 1529. — 27 арк.
55. ЦДІА України у Львові. — Ф. 309, оп. 1, спр. 1549. — 12 арк.
56. ЦДІА України у Львові. — Ф. 309, оп. 1, спр. 2160: Біографії письменників, діячів мистецтва до “Словника сучасних західноукраїнських письменників” на літери А-Я, 1932–1933. — 170 арк.
57. ЦДІА України у Львові. — Ф. 309, оп. 1, спр. 2880. — 688 арк.
58. *Ченіга І.* Українська літературна продукція на еміграції у Відні (бібліографічний огляд від серпня 1914 до мая 1916) / *Ченіга Іван.* — Відень : Накладом Української Культурної Ради, 1916. — 34 с. — (Воєнна бібліотека Української Культурної Ради).
59. *Черниш Н.* Бібліографічна комісія НТШ як центр дослідження української книги (1909–1939) : навч. посібник / *Черниш Наталія.* — Київ : Наша культура і наука, 2006. — 216 с.
60. *Шендрік І.* Матеріяли до бібліографії Січових Стрільців // Золоті Ворота: Історія Січових Стрільців 1917–1919 / *Шендрік Іван.* — Львів, 1937. — С. 321-381.
61. *Шендрік І.* Матеріяли до бібліографії Січових Стрільців / *Шендрік Іван.* — Львів, 1937. — 61 с. — (Матеріяли до української бібліографії; т. 7).
62. Див.: Шляхи. — 1917. — № 3/4. — С. 153-160.

PUBLICATIONS AND MANUSCRIPTS OF THE SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY AS SOURCE OF BIBLIOGRAPHY ON WESTERN UKRAINIAN BOOKS IN 1914–1939

Liubov Kuzhel'

Several bibliographic publications of the Shevchenko Scientific Society in the Ukrainian Bibliography Sources Series, as well as bibliographic publications in Zapysky Naukovoho Tovarystva imeni Shevchenka (Memoirs of the Shevchenko Scientific Society), Khronika Naukovoho Tovarystva imeni Shevchenka (Chronicle of the Shevchenko Scientific Society), Ukrain's'ka

Knyha (Ukrainian Book) which contained bibliography on Ukrainian books in the abovementioned period have been reviewed. Ukrainian book editions of the interwar period in the publications and manuscripts by the members of the Shevchenko Scientific Society Bibliographic Commission (I. Kalynovych, V. Doroshenko, E. Yu. Pelenskyj, P. Zlenko, I. Shendryk) have been characterized.

The Shevchenko Scientific Society manuscripts available in the Manuscript Department of Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv, the Lviv Region State Archives, and the Central State Historical Archives of Ukraine in Lviv have been used.

Keywords: *Shevchenko Scientific Society, Bibliographic Commission, Western Ukrainian books, 1914–1939 interwar period, Ukrainian book bibliography.*

ПЕЧАТНЫЕ И РУКОПИСНЫЕ БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЕ МАТЕРИАЛЫ НТШ КАК ИСТОЧНИК К БИБЛИОГРАФИИ ЗАПАДНОУКРАИНСКОЙ КНИГИ 1914–1939 гг.

Любовь Кужель

Рассмотрено отдельные библиографические издания НТШ в серии “Материалы к украинской библиографии”, в “Записках НТШ”, “Хронике НТШ”, “Украинской книге”, в которых присутствует библиография украинской книги очерченного периода.

Охарактеризованные печатные и рукописные работы членов Библиографической комиссии НТШ И. Калиновича, В. Дорошенко, Е. Ю. Пеленского, П. Зленко, И. Шендрика, которые включают издания украинской книги межвоенного периода. Используются рукописные материалы НТШ из отдела рукописей Львовской национальной научной библиотеки имени В. Стефаника, Государственного архива Львовской области и Центрального государственного исторического архива Украины во Львове.

Ключевые слова: *Научное Товарищество им. Шевченко, Библиографическая комиссия, западноукраинская книга, межвоенный период 1914–1939 гг., библиография украинской книги.*